

Med. th. 23. Suçr. 1,21,16. 133,14. 243,15. 2,470,17. — 2) das vom Elephanten aus dem Rüssel gespritzte Wasser AK. 2,8,2,5. H. 1223. H. an. Med. HALĀJ. 2,61. — 3) = काश (कास Husten?) H. an.

वमन (wie eben) 1) n. a) Erbrechen H. 469. an. 3,410. MED. n. 121. Suçr. 1,38,20. 73,20. 99,17. ऽद्रव्य Brechmittel 133,19. 132,5. 138,7. 160,9. — LA. (III) 13,19. Verz. d. Oxf. H. 307, a, 27. das Vonsichgehen, Ausstossen, Entlassen: स्वर्गाभिस्पन्दमनं कृत्वेव RAGH. 15,29 = KUMĀRAS. 6,37. — b) Vomitus Suçr. 1,128,17. 160,12. ÇĀRĀNG. SAHĪ. 1,4,7. KĀTHĀS. 64,17. 108,79. — c) = अर्दन H. an. MED. — d) = आकृति Viçva im ÇKDR. — 2) m. a) Hanf RĀĠAN. im ÇKDR. — b) pl. N. pr. eines Volkes MĀRK. P. 38,35. — 3) f. ई Blutegel RĀĠAN. im ÇKDR.

वमनीय (wie eben) 1) adj. auszubrechen, auszuspeien. — 2) f. आ Fliege RĀĠAN. im ÇKDR.

वमि (wie eben) 1) f. (auch वमी) Erbrechen, Uebelkeit AK. 2,6,2,6. H. 469. MED. m. 29. Suçr. 1,119,16. 137,14. 201,17. 263,21. 2,279,2. 12. 423,9. 12. 491,13. 15. 19. 493,6. Vgl. अतर्वमि (wohl Aufstossen). — 2) m. a) Feuer H. ç. 167. MED. — b) = धूर्त ÇĀBDAR. im ÇKDR..

वमितव्य (wie eben) adj. auszubrechen, auszuspeien KULL. zu M. 11,160.

वमिन् (wie eben) adj. auszubrechen —, auszuspeien plegend P. 3,2,157. वम्भ m. = वंश ÇĀBDAR. im ÇKDR.

वम्माग N. pr. einer Gegend: देश Verz. d. Oxf. H. 332, b, 11.

वम्र 1) m. Ameise: पदच्युपनिहिका यद्भो अतिसर्पति RV. 8,91,21. 1,31,9. Häufiger वम्री f. NAIGH. 3,29. Nir. 3,20. H. 1208. HALĀJ. 3,23. वम्रीभिः पुत्रमयुवौ अर्दान् RV. 4,19,9. VS. 37,4. TBR. 1,2,1,3. ÇAT. BR. 14,1,1,8. 14. ऽकृत् n. Ameisenhaufen H. 971. HALĀJ. 3,22. — 2) m. nach dem Comm. N. pr. eines Mannes RV. 1,51,9. 112,15. 10,99,5. ein Liedverfasser Vamra Vaikhānasa wird zu 10,99 angenommen. — Vermuthlich etymologisch verwandt mit वल्मीक, μῦρμηξ und formica.

वम्रक m. Ameisen: वम्रकः पञ्चिहर्ष सर्पदिन्द्रम् RV. 10,99,12. ein कृत्स्वनामन् NAIGH. 3,2.

वय्, वयस्ते (गतौ) Dhātup. 14,2. — वयति s. u. वा.

वय (von वा, वयति) nom. ag. f. वयि Weberin: उपासान्ता वय्यैव रपिवते । तहं तत् संवयती RV. 2,3,6. — Vgl. चतुर्वय.

वयन n. nom. act. von वा, वयति Vop. 26,171.

वयन् partic. praes. von वा, वयति; angeblich m. N. pr. eines Mannes SĀJ. zu RV. 7,33,2. — Vgl. वायत.

वयम् wir s. u. अस्म.

1. वयस् n. Geflügel, Vogel, namentlich kleinere Vögel AK. 3,4,30,232. H. 1316. an. 2,590. MED. s. 34. HALĀJ. 2,82. AV. 3,21,2. 6,39,1. अर्प-तदसतिं वयः 7,96,1. वयसि कृसा या विडुर्याश्च सर्वे पत्त्रिणाः 8,7,24. 14,1,2. कृसाः सुयर्षाः शकुना वयसि 24. 10,8. 12,1,5. TS. 3,1,1,1. प-त्तप्रवयसि वयसि 5,2,5,1. 3,3,2. वयो वा अग्निः 7,6,1. वय एवैनं कृत्वा सुवर्गं लोके गमयति TBR. 2,2,6,4. 3,3,2. निर्हतेर्वा एतन्मुखं यदयसि य-च्छकुनयः AIR. BR. 2,15,3,31. ÇAT. BR. 1,5,4,5. 3,3,4,15. 4,1,2,26. श्येना ऽपाश्रिता वयसा राजा 12,7,1,6. तार्ह्या वैपश्यतो राजा तस्य वयो-सि विशः 13,4,3,13. ऽच्य. GRH. 3,4,1. 10,9. KAUC. 29. 123. MUND. UP. 2,1,7. ADBH. BR. 6,6. hierher zieht MAHIDH. auch बृहद्वयः VS. 23,11. fg. वयसि M. 3,261. 6,51. 10,89. 11,240. MBH. 6,111. 13,1020. 14,1169.

2542. HARIV. 4940. R. 5,15,56. KĀM. NĪTIS. 7,15. fg. RAGH. 2,9. Spr. 2419. 2784. BHĀG. P. 1,9,44. 2,1,36. MĀRK. P. 26,32. 28,20. PAÑĀK. 1,14,2. im comp. M. 11,70. RAGH. 9,53. — Vgl. वि.

2. वयस् (von वी; vgl. वीति) n. Mahl, Essen, Speise NAIGH. 2,7. वयं ते वयं इन्द्र प्र भ्रामहे RV. 2,20,1. वयो वृकायार्ये 6,13,5. 1,127,8. गर्मन् इन्द्रः सख्या वयश्च 178,2. कस्ते भागो किं वयः 6,22,4. 8,4,9. 33,7. स्वा-देरभन्ति वयसः 48,1. ये घृतेन ये वा वयो मेदेसा संसृजन्ति AV. 4,27,5.

3. वयस् n. 1) Kraft, körperliche und geistige, Gesundheit; besonders häufig mit dem adj. बृहत् verbunden; mit धा verleihen, mit dat. oder loc. der Person: गुणान इन्द्र स्तुवते वयो धाः RV. 4,17,18. 5,8,5. 6,40,1. अथा ते यज्ञस्तन्वेऽं वयो धात् 4. अविप्रे चिदयो दधत् 43,2. 7,38,3. बृह-द्वयः शशमानेषु धेहि 3,18,4. मरुतो बृहद्वयो दधिरे 5,53,1. 7,36,9. 9,94,4. 10,93,4. VS. 28,14. mit करुः वर्षीयो वयः कृणुहि शचीभिः RV. 6,44,9. वयः कृण्वानस्तन्वेऽं स्वायै 5,4,6. — उन्मा ममन्त् त्वतीयसा वयसा 2,33,6. वयसि त्रिन्व बृहत्तश्च die Kräfte 3,3,7. 7,69,4. 8,76,2. नि शत्रोः प्रुष्मं नि वयस्तिरः 9,19,7. अग्निर्मतो अभवद्वयोभिः 10,43,8. तं तं शिशा-मि ब्रह्मणा वयसि 120,5. चित्र 7,43,4. 9,68,10. उत्तम 2,1,12. 23,10. युवद्वयः 1,111,1. 10,39,8. परमायय यदयः AV. 11,1,30. Macht: स वी-रभिः स नृभिर्नो वयो धात् RV. 10,68,12. पृथं तिरश्चा वयसा बृहत्तम् 2,10,4. VS. 18,51 (= धूमेन MAHIDH.). बृहद्वयो हि भानवे ऽर्चा देवायाम्ये 5,16,1. 43,15. VS. 7,22. युगे युगे वयसा चेकितानः RV. 6,36,5. — 2) Zeit der Kraft, jugendliches Alter; Altersstufe überh., Lebensjahre UGĀVAL. zu UNĀDIS. 4,188. AK. 3,4,30,232. H. 563. an. 2,590. MED. s. 34. यावत्तावयं प्रथमं समियुस्तद्वा वयो यमराख्ये समानम् AV. 12,3,1. अ-न्वारभ्यो वयं उत्तरावत् 47. पंथाहीमत्तर्वतो द्यात्सा हि सर्वाणि वयोसि यदत्सं विभर्ति तेन वत्सा यदत्सतरि तेन वयो यत्परं वय आस तेन स्थ-विरा er gebe eine trächtige Kalbin, denn sie repräsentirt sämtliche Altersstufen: indem sie ein Kalb trägt, das Kalb; sofern sie eine Kalbin ist, die Jugend; weil sie selbst auf einer höheren Altersstufe steht, kann sie für all gelten, KĀTH. 11,2; vgl. TBR. 3,12,5,9, wozu aus ĀPA-STAMBA angeführt wird: एकहायनप्रभृत्या पञ्चहायनेभ्यो वयोसि d. h. von einem Jahre an bis zu fünf Jahren vertheilen sich die Altersstufen (der Thiere). सर्वाणि वयोसि द्यात् Thiere jeden Alters KĀTH. a. a. O. पदयोषो वयसो वीर्यं तद्वन्वन्दुक्योर्दधाम ÇAT. BR. 3,1,2,21. Hieran scheint sich die Redensart वयोसि प्रब्रूहि 3,3,3. KĀTJ. ÇR. 7,8,13 zu schliessen, wo das Wort, wie man aus der Antwort entnehmen kann, allgemein gebraucht wird für Stufe, Art überhaupt: sage an die Sorten (welche du als Kaufpreis geben willst). वयसे वयसे नमः jedem Alter PĀR. GRH. 1,2. गच्छति वयसः संस्थाम् so v. a. सर्वमायुरेति ÇAT. BR. 11,2,2,23. 12,9,1,11. त्रेधा विहितं पुरुषस्य वयः 8. — बालमप्राप्तवयसमज्ञातव्यज्ञानाकृतिम् uner-wachsen MBH. 1,6136. वयसि प्राप्ते 3,2082. उज्वयस् BHĀG. P. 4,9,66. इपेण संपन्ना वयसा च MBH. 3,10026. Spr. 703. 2724. BHĀG. P. 3,21,27. 9,3,11. fg. वयसि स्थितः 11,28,41. अतिक्राप्तेन वयसा MBH. 3,16622. अतिक्राप्त° adj. R. 2,88,20. वयो गतम् RĀĠA-TAR. 3,373. गत° adj. Spr. 815. वयोगते wenn die Jugend dahin ist 1610. गवर 1974. वयसि निर्गते R. GORR. 2,20,30. विगतं वयः BHĀG. P. 1,13,20. गलित° adj. RAGH. 3,70. वयसः पतमानस्य (स्रवमानस्य v. l.) Spr. 2723. वयसः स्थापनं (vgl. वयः-स्थापन) कुर्यात् Erhaltung der Jugend Suçr. 1,167,8. न खलु वयस्तेजसो